

Spišská Nová Ves, 17. 4. 2023

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO
27. 4. 2023

PREDMET: CENA MESTA SPIŠSKÁ NOVÁ VES

Predkladá: Ing. Pavol Bečarik, primátor mesta

Spracovala: Mgr. Zuzana Kleinová

Dôvod predloženia: Štatút udeľovania Ceny mesta Spišská Nová Ves

Podpisy:

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Spišskej Novej Vsi

1. Schvaľuje

Udelenie Ceny mesta Spišská Nová Ves

2. ukladá

Odovzdať ocenenie laureátovi

Z: Mgr. Zuzana Kleinová

T: 30. 6. 2023

Udelenie Ceny mesta Spišská Nová Ves v roku 2023

Mesto Spišská Nová Ves v snahe oceniť aktivitu, pravidelnú činnosť, pomoc pri výstavbe, zveľadovaní a reprezentácii mesta udeľuje raz ročne Cenu mesta Spišská Nová Ves.

Cena mesta je udeľovaná osobám a kolektívom za:

- vynikajúce tvorivé výkony a významné výsledky vedeckej, technickej, umeleckej, publicistickej a verejno-prospešnej činnosti;
- činnosť, ktorou sa významným spôsobom ovplyvnil hospodársky a kultúrny rozvoj mesta, jeho propagácia doma i v zahraničí;
- záchranu ľudských životov a majetku mesta a jeho občanov.

Cenu možno udeliť jednotlivcovi za dlhoročnú spoločensky významnú činnosť, ktorou sa výrazne zaslúžil o rozvoj a reprezentáciu mesta alebo kolektívu, ktorý viac rokov svojou prácou a aktivitou prináša trvalé hodnoty.

V zmysle Štatútu ceny mesta laureátovi ocenenia je odovzdaná pamätná listina opatrená odtlačkom mestskej pečate a podpisom primátora a finančná odmena vo výške 500 eur.

Kancelárii primátora bolo doručených šesť návrhov na udelenie Ceny mesta Spišská Nová Ves pre tieto osobnosti s nižšie uverejneným zdôvodnením:

Dychová hudba „ŽELEZNIČIAR“

V roku 2022 oslávila Dychová hudba „Železničiar“ 100-té výročie nepretržitého pôsobenia v rámci kultúrneho života nášho mesta. Založená bola na podnet strojmajstra vtedajšej výhrevne ČSD Alexandra Hubu. Svoje prvé vystúpenie mala 29. 10. 1992. K zakladajúcim členom patrili páni B. Borovský, M. Mikula, O. Nováček, J. Valent a ďalší.

V medzivojnovom období mala 28 členov a absolvovala ročne aj 26 koncertov. V rámci dychového orchestra fungovala 10 členná jazzová skupina, ktorá hrala Novovešťanom na tanečných zábavách v Redute. K najvýraznejším osobnostiam orchestra patrila p. Dibák, ktorý ho viedol ako dirigent 43 rokov. V povojnovom období vystupuje hlavne na akciách organizovaných ČSD ako napr. otváranie nových prevádzok na železnici, na dňoch železničiarov a pod.

V našom meste ju poznáme hlavne z vystúpení na Spišských trhoch. V súčasnosti vedie orchester pán Svitana.

Ocenenie mesta by bolo poďakovaním všetkým, ktorí účinkovali v danom období a povzbudením pre ďalšiu činnosť dychovej hudby.

Návrh na ocenenie predkladá:

predseda klubu priateľov železníc, Mgr. František Svetkovský
RSDr. Juraj Beňa

ŠTEFAN RUSNÁK

Narodil sa 29. 1. 1951 v Levoči, trvale bytom Gaštanová 1, Spišská Nová Ves. **Je bývalý dlhoročný hráč, ale najmä dlhoročný tréner ľadového hokeja v Spišskej Novej Vsi.** Je telom aj srdcom hrdý Novovešťan. Poznajú ho aj pod menom „Mimi“. Pochádza zo športovej rodiny. Jeho otec bol výborný pedagóg, telocvikár a tréner, mama bola výborná prvá krasokorčuľarka a trénerka v Spišskej Novej Vsi. A tak šport mal v krvi.

S ľadovým hokejom začínal ako 13-ročný na základnej škole. V tom období neboli žiacke družstvá pri hokejových kluboch. Bol všestranným športovcom. Základnú a strednú školu reprezentoval vo všetkých športových odvetviach. Inklinoval aj k cyklistike, no ostal pri ľadovom hokeji. Ako 15-ročný začal hrať za dorast Lokomotíva Bane Spišská Nová Ves. O dva roky neskôr začal trénovať a hrať za A-mužstvo. V roku 1970 narukoval do Dukly Spišská Nová Ves, kde odohral dve hokejové sezóny. Vojenský útvar reprezentoval aj vo futbale a ľahkej atletike. Po návrate z Dukly hral za A-mužstvo SNV, prevažne SNHL. Rád spomína na sezónu 1976/77, v ktorej sa mu darilo herne a presadil sa aj strelecky. Na prelome sezóny 1980/81 prestúpil do Tepličky, ktorá hrala divíziu, kde hral až do roku 1987. S aktívnym hokejom skončil ako 36 ročný.

Ako tréner začal s mladými hokejistami pracovať od sezóny 1979/80 a to konkrétne s mladším dorastom, s ktorým o rok neskôr postúpil do dorasteneckej ligy. V roku 1980 ukončil trénerskú kvalifikáciu II. triedy. V roku 1985- 1988 študoval FTVŠ v Bratislave a štúdium ukončil najvyššou trénerskou kvalifikáciou trénera I. triedy. Od roku 1979 – 2018 trénoval v našom hokejovom klube prevažne mládežnícke kolektívy, okrem sezóny 1989/90, keď bol trénerom A-mužstva /I. SNHL/. Zväčša trénoval mladší a starší dorast – najvyššiu súťaž SR a to 21 rokov, žiakov od 4. ŠHT až po 9. ŠHT.

Počas jeho 39 ročnej trénerskej činnosti, mu rukami prešlo stovky mladých hokejistov a veľa výborných hráčov, napr. tí, ktorí boli v seniorských reprezentáciách SR – M. Horváth, L. Vaic, T. Nadašdi, M. Topoli, M. Vantroba, A. Lapšanský, Ľ. Hudáček, M. Bakoš, R. Rapač, M. Bodák, E. Rapčan a v dorasteneckých a juniorských reprezentáciách – V. Klinga, P. Dobrovič, J. Petrovič, P. Holečko, P. Grečko, S. Polomský, P. Kristián, L. Ščurko, L. Karaffa, M. Cuník, P. Gurčík, F. Jánošík, R. Karaffa, R. Janovčík, A. Žiak, A. Zekucia, R. Džugan, A. Petruš, M. Knižka, M. Bača atď.

S družstvami, ktoré trénoval dosahoval v súťažiach a na turnajoch veľmi dobré výsledky.

Svoju dlhoročnú trénerskú prácu vykonával so srdcom, láskou a pokorou. Bol to jeho životný štýl.

Trénerskú činnosť vykonával len v Spišskej Novej Vsi a to najmä ako hlavný tréner. Spolupracoval s mnohými trénermi, ktorým za spoluprácu ďakuje. **Veľkou mierou sa pričínal o rozvoj mládežníckeho hokeja v Spišskej Novej Vsi.**

Je stále aktívny a vo svojom voľnom čase sa pravidelne na zimnom štadióne venuje deťom z materskej školy, ktoré hravou formou učí základy korčuľovania. Stále chodí hrať hokej so staršími pánmi.

Návrh na ocenenie predkladá:

Mgr. Dáša Rusnáková, dcéra pána Rusnáka, ktorá si otca veľmi váži ako človeka a športovca a preto mu zo srdca praje toto ocenenie.

PhDr. RUŽENA KORMOŠOVÁ, PhD.

- **Pedagogička a historička, organizátorka mnohých podujatí a aktivít týkajúcich sa histórie mesta Spišská Nová Ves, svojou činnosťou vzbudila záujem o dejiny mesta u mnohých dospelých a študentov, vďaka aktivitám súvisiacim so židovskou komunitou v Spišskej Novej Vsi podnietila u svojich gymnaziálnych študentov zmysel pre toleranciu a porozumenie, publikovala množstvo historických kníh, štúdií a článkov k dejinám Spišskej Novej Vsi, za svoju činnosť získala viacero ocenení**

Narodila sa 11. apríla 1958 v Spišskej Novej Vsi. Detstvo prežila v baníckom prostredí Rudňan s rodičmi a dvomi mladšími súrodencami. V roku 1981 sa vydala za Ing. Petra Kormoša a odvtedy trvalo žije v svojom rodisku v Spišskej Novej Vsi. S manželom vychovali deti Luciu, Mareka a Martina. Má štyroch vnukov.

Základné vzdelanie ukončila na ZDŠ v Rudňanoch, Gymnázium kpt. Jána Nálepku v SNV maturitnou skúškou v roku 1977. V roku 1982 ukončila štúdium odboru dejepis – ruský jazyk na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove, o rok neskôr absolvovala rigoróznú skúšku a získala titul PhDr. V roku 1992 získala akreditáciu pre výučbu estetickej výchovy. V rokoch 2008 – 2011 absolvovala doktorandské štúdium

v odbore Slovenské dejiny v školiacom pracovisku Spoločenskovedný ústav SAV v Košiciach. V roku 2011 získala titul PhD. na Fakulte humanitných vied UMB v Banskej Bystrici.

Pôsobila 37 rokov ako stredoškolská učiteľka dejepisu, seminára z dejepisu, ruského jazyka a estetickej výchovy na Gymnáziu Školská v Spišskej Novej Vsi, v rokoch 2008 až 2011 tiež ako výchovná poradkyňa pre kariérne poradenstvo. **Celý svoj aktívny profesionálny život venovala výchove a vzdelávaniu spišskonovoveských gymnazistov a ich príprave na vysokoškolské štúdium v oblasti humanitných vied, histórie, archívniectva a práva.** Bola dlhoročná členka odborných hodnotiacich komisií stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ) v odbore história na regionálnej aj celoštátnej úrovni, členkou poroty medzinárodnej súťaže z česko-slovenských dejín, stála pri zrode Dejepisnej olympiády. V rokoch 2013 – 2014 pôsobila ako externý vysokoškolský pedagóg na Inštitúte histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, kde zabezpečovala výučbu didaktických disciplín z dejepisu a predmet Dejiny školstva a pedagogiky v 1. a 2. Ročníku denného magisterského štúdia odboru Učiteľstvo dejepisu v kombinácii. Pôsobila ako členka skúšobnej komisie pre 1. a 2. atestáciu, komisie pre štátne skúšky na Filozofickej fakulte PU, externe viedla bakalárske a diplomové práce. V rokoch 2014 – 2015 po doporučení vedením Inštitútu histórie FF PU bola externou posudzovateľkou a regionálnou hodnotiteľkou v národnom projekte s názvom Zvyšovanie kvality vzdelávania na základných a stredných školách s využitím elektronického testovania NÚCEM v Bratislave.

Je mimoriadne aktívna v rôznych oblastiach, pričom najviac sa venuje témam židovstva, školstva a osobe Milana Rastislava Štefánika. Tieto aktivity vyvíja najmä v Spišskej Novej Vsi a okolí.

Aktívne zapájala svojich gymnaziálnych študentov do súťaže medzinárodného združenia historikov EUSTORY s centrom v Hamburgu vypracovaním výskumných prác z regionálnych dejín 20. storočia, kde sa žiaci školy umiestnili na popredných miestach v rámci Slovenska. Významné úspechy dosiahli gymnazisti pod jej vedením aj na krajských a celoslovenských kolách SOČ odboroch história a teória kultúry, reprezentovali Slovensko na EXPO SCIENCE INTERNATIONAL v Rusku (Moskva 2003) a na medzinárodnom kole SOČ v Českej republike (Vansdorf, 2008). Družstvo Gymnázia na Školskej v SNV pod jej vedením reprezentovalo Košický samosprávny kraj štyrikrát v medzinárodnom kole dejepisnej vedomostnej súťaže českých a slovenských gymnázií v Chebe v Českej republike (2014, 2016, 2017, 2018). Škola patrila na Slovensku medzi popredné v skúmaní problematiky holokaustu. Bola zapojená od roku 2004 do medzinárodného projektu Stratení susedia – Zabudnutá história, jej druhej etapy Pocta detským obetiam holokaustu. Výsledky výskumu prezentovali žiaci školy na 1. a 2. visegradskom stretnutí mládeže v Prahe (ČR, 2004, 2005).

Má zásluhu na inštalovaní pamätnej tabule detským obetiam holokaustu zo SNV a okolia v priestoroch gymnázia (2007). Podieľala sa s gymnazistami na záchrane cintorína, poslednej pamiatky židovskej kultúry v SNV, ktorý sa v roku 2010 stal súčasťou Slovenskej cesty židovského kultúrneho dedičstva. Na požiadanie mesta Levoča sa v roku 2016 spolupodieľala na príprave Tryzny za levočských Židov prípravou prednášky a výstavy realizovanej v Kongresovej sále Mestského úradu v Levoči. Problematike dejín židov na Spiši sa venovala aj po odchode do dôchodku. V roku 202 **založila a stala sa aktivistkou občianskeho združenia OZ PRO MEMORY, ktoré sa zapája do projektov so zameraním na záchranu duchovných, kultúrnych a historických hodnôt nášho mesta a okolia,** ako sú: Naše Mesto, Víkend otvorených parkov a záhrad, Nezabudnutí susedia s čítaním mien obetí holokaustu. V spolupráci s mestom a veľvyslanectvom SR v Londýne OZ inštalovalo pamätnú tabuľu synagógy v roku 2021.

Má podiel na vytváraní kladných vzťahov s predstaviteľmi i deťmi zo židovskej komunity v Northwood@Pinner Liberal Synagogue (dnes The Ark Synagogue) na predmestí Londýna, kde sa používa zachránená Tóra zo Spišskej Novej Vsi. Spišskonovoveských gymnazistov viedla k ľudskosti a tolerancii, k poznávaniu tragických osudov mladých ľudí počas druhej svetovej vojny.

Vo svojej výskumnej činnosti sa venuje regionálnym dejinám Spiša v 20. storočí a propagácii málo známych osobností regiónu. Spolupracuje pritom s Múzeom Spiša, Galériou umelcov Spiša, Štátnym archívom v Spišskej Novej Vsi, Spišským kultúrnym centrom a knižnicou i mestom SNV. V rokoch 2008 až

2015 bola odborným garantom stálej expozície Spišská Nová Ves v horizonte času a každodenného života v Múzeu Spiša v SNV. Pripravovala časti expozície, ktoré boli venované školstvu a cirkvi. V roku 2013 poskytla odbornú pomoc Galérii umelcov Spiša pri reinštalovaní expozície Jozefa Hanulu. V rokoch 2005 a 2006 viedla kroniku mesta Spišská Nová Ves.

V roku 2011 sa stala **zakladajúcou členkou a predsedníčkou Klubu Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika v SNV s pôsobnosťou pre Spiš**. Funkciu v meste vykonáva dodnes. Prednáškami v SNV, Levoči, Gelnici, Košiciach, Prahe prispela k šíreniu myšlienkového odkazu M. R. Štefánika na Slovensku i v zahraničí. Sadila ružu Generál Štefánik na veľvyslanectve SR v Paríži v roku 2022 a od roku 2018 popri Spišskej Novej Vsi vo viacerých spišských mestách.

Je členka Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV v Bratislave (od 1988), Krúžku historikov a Spiša a jeho pokračovateľa Spišského dejepisného spolku v Levoči (od 1987), redakčnej rady zborníka Spišského dejepisného spolku Z minulosti Spiša (od 2004), členka výboru Spišského dejepisného spolku (2011 – 2014). Od roku 2010 je členka Miestneho odboru Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi.

Je autorkou, spoluautorkou a zostavovateľkou mnohých kníh, ktoré sa týkajú Spišskej Novej Vsi a Spiša.

Napísala a zostavila tri publikácie o osudoch židovských detí zo SNV a okolia počas druhej svetovej vojny s názvom *Cena života* (2007), *Po stopách pamäti 1* (2010) a *Po stopách pamäti 2* (2013), kde so študentmi spracovali do tridsať príbehov mladých ľudí zo SNV a okolia z obdobia holokaustu.

V partnerstve so Židovským kultúrnym inštitútom v Bratislave zostavila a autorsky pripravila knihu *Dejiny židov v Spišskej Novej Vsi* (2022) slovensko – anglicko – amerického autorského kolektívu.

V spoluautorstve s Tatianou Martinkovičovou vydala knihu *Spomienky odvíate časom /Príbeh Ambrošovcov* (2022).

Publikovala profily štyridsiatich osobností Spišskej Novej Vsi v regionálnej tlači (1998- 1999), kalendárium stovky osobností mesta v Informátore SNV. **Je autorkou a spoluautorkou monografií k dejinám miest a obcí na Spiši** (Danišovce, Spišské Podhradie, Hnilčík, Spišský Hrhov, Spišská Nová Ves, Markušovce). Jej publikácia *Mílniky dejín Spišská Nová Ves* získala Čestné uznanie Národného osvetového centra (2009). Venovala sa dejinám školstva v meste Spišská Nová Ves (publikácie *Gymnázium v Spišskej Novej Vsi dávne a nedávne* (2006), *Sila ducha doby- Z dejín Štátnej meštianskej školy v Spišskej Novej Vsi* (2011), *Gymnázium v Spišskej Novej Vsi dávne, nedávne a súčasné* (2016) – kniha získala hlavnú cenu v kategórii špeciálnych kroník v celoslovenskej súťaži Slovenská kronika 2016 Národného osvetového centra).

Je autorka štúdií a článkov k dejinám školstva, školskej správy a o osobnostiach pedagogiky na Spiši v zborníku *Z minulosti Spiša* a vo *Vlastivednom zborníku Spiš*. Je spoluautorkou monografií *František Hadri-Drevenický – významná osobnosť Spiša* (2011) a *Andrej Reiprich – osobnosť školstva, vedy a múzejníctva* (2013). Publikovala príspevok *Jozef Hanula – Pedagóg, ilustrátor a organizátor* v knihe *Jozef Hanula – k 150. výročiu narodenia maliara* (2013). Je autorkou monografie *Po stopách rodiny Milana Rastislava Štefánika na Spiši* (2015). Je spoluautorkou a zostavovateľkou knihy *Storočná cesta miesneho odboru Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi* (2020).

Za svoje mnohostranné aktivity získala viacero ocenení. V roku 2004 obdržala Ďakovný list mesta Spišská Nová Ves za vynikajúce pedagogické výsledky, v roku 2016 Pamätnú plaketu mesta Spišská Nová Ves pri príležitosti Dňa učiteľov, v roku 2007 Ďakovný list predsedu KSK JUDr. Zdenka Trebuľu pri príležitosti Dňa učiteľov, v roku 2008 Ďakovný list primátora mesta SNV PhDr. Jána Volného, PhD. k životnému jubileu za výrazný prínos k rozvoju regionálnej histórie. Je držiteľkou Ceny primátora mesta za rozvoj mesta Spišská Nová Ves v oblasti histórie a propagovania dejín mesta pri príležitosti 740. výročia prvej písomnej zmienky o meste Spišská Nová Ves (29. 11. 2008). Získala Ocenenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR za 1. miesto v celoslovenskom kole 48. Ročníka súťaže Pedagogické čítanie (2005) za prácu Regionálna história vo výučbe dejepisu na stredných školách. MŠ SR jej tiež udelilo malú Medailu svätého Gorazda za mimoriadne aktívny prístup k výchovno-vzdelávacej činnosti a za dlhoročné vynikajúce výsledky v oblasti regionálnych dejín (2013).

Spišské osvetové stredisko v SNV jej udelilo titul „laureát tolerancie“ (2007), celoslovenská humanitná organizácia B'NAI B'RITH TOLERANCIA v Bratislave Plaketu s medailou za rok 2012 za dlhoročné úsilie pri výchove študentov gymnázia k poznaniu histórie Židov a za úsilie o zachovanie pamiatky Židov zo SNV (2013). Je laureátkou Ceny Eugena Bárkányu za rok 2021, ktorú jej udelil ÚZ ŽNO na Slovensku za dlhoročnú činnosť pri záchrane a zviditeľnení židovského kultúrneho dedičstva.

Správna rada Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika jej udelila Poďakovanie a uznanie (2013) a Pamätnú medailu Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika za šírenie dobrého mena M. R. Štefánika (2022) za spoluprácu a podporu pri realizovaní kultúrno-vzdelávacích podujatí na Slovensku a za prípravu celoslovenskej putovnej výstavy *M. R. Štefánik – Stopy života* pre žiakov základných a stredných škôl. Za prípravu knihy *Storočná cesta miestneho odboru Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi* bola odmenená Cenou predsedu Matice slovenskej 2021.

Vďaka mnohým aktivitám má značný podiel na zvyšovaní povedomia občanov Spišskej Novej Vsi z radov širokej verejnosti a najmä mládeže o histórii svojho mesta. Ak sa niektorí z nich viac zaujímajú o dejiny svojho rodiska, nie je im ľahostajné dianie okolo seba a vyrástli z nich čestní občania, je to vo veľkej miere jej zásluha. Jej veľké zaniehanie ohľadne vzbudzovania záujmu o dejiny mesta je obdivuhodné o to viac, ak zoberieme do úvahy skutočnosť, že veľa aktivít vyvíjala mimo práce vo svojom voľnom čase. Ružena Kormošová vďaka neúnavnej práci na poli histórie a pedagogiky patrí nepochybne k najvýznamnejším súčasným osobnostiam SNV. Už tri desaťročia úspešne reprezentuje svoje mesto, ktorému robí dobré meno ďaleko za jeho hranicami.

Návrh na ocenenie predkladá:

Múzeum Spiša v SNV, riaditeľka Ing. Zuzana Krempaská

Galéria umelcov Spiša v SNV, riaditeľka Mgr. Lucia Benická

Spišské kultúrne centrum a knižnica, SNV, riaditeľka Mgr. Monika Tkáčová

Mestské kultúrne centrum SNV, Kino Mier, vedúca Kina Mier Anna Koťuhová

Dom Matice slovenskej v SNV, riaditeľ Mgr. Rastislav Zacher, PhD.

Miestny odbor Matice slovenskej v SNV, predsedníčka Mgr. Jolana Prochotská

Spišský dejepisný spolok, Levoča, predseda PhDr. František Žifčák

Klub Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika SNV, podpredseda PhDr. Martin Furmanik, PhD.

Ing. EMIL LABAJ

Už v rokoch 1986 až 1991, vtedy ešte vo funkcii ekonóma Domu kultúry ROH /DK ROH/ v SNV, sa spolupodieľal na realizovaní významného projektu SPIŠSKÝ SALÓN KRESLENÉHO HUMORU ,na ktorom spišskonovoveskej verejnosti vystavovali svoje práce veľikáni kresleného humoru zo Slovenska *IKubal*, *Vico*, *Popovič*/, z Čiech *Jiránek*, *Born*, *Slíva*/ i zo zahraničia / *Gepp* - Rakusko, *Luczynski* - Polsko, *Kazancev* – Ukrajina/. Tento SALÓN.... pretrval vďaka angažovanosti Ing. Emila Labaja aj po zániku DK ROH počas jeho pôsobenia už vo funkcii riadiť teľa Mestského kultúrneho centra /MKC/ a dosiahol vyše 25 ročníkov!

Od roku 1991, kedy sa MKC ustanovilo, až do roku odchodu do dôchodku v roku 2020, pracoval nepretržite vo funkcii riaditeľa. V jeho začiatkoch úspešne prekonával právne, organizačné, hospodárske, finančné a ďalšie problémy, ktoré súviseli s hľadaním a formovaním spôsobu fungovania nového kultúrneho zariadenia v Spišskej Novej Vsi.

Prioritou začiatkov jeho práce bola aj **snaha o zachovanie vtedy činných kolektívov záujmovej umeleckej činnosti /ZUČ/ a to ČAČINA a IHRÍK** ako folklórnych skupín a ochotníckeho divadelného súboru HVIEZDOSLAV a hlavne **zabezpečenie podmienok pre ich aktívnu činnosť a zvyšovanie úrovne ich umeleckej práce.** Tieto predsavzatia sú aj v súčasnosti plnené, kedy spomínané folklórne skupiny patria medzi špičkové vo svojej kategórii na Slovensku a divadelný súbor HVIEZDOSLAV patrí medzi

umelecké telesá, ktoré nepretržite pracujú už 90 rokov a získava ocenenia nielen na úrovni Košického kraja, ale i v rámci Slovenska. Počas pôsobenia pod vedením MKC získal päť víťazstiev na celoštátnej úrovni, množstvo víťazstiev a pódiových umiestnení na krajských prehliadkach, 20 cien za najlepšie herecké výkony, Cenu predsedu KSK, ceny primátora mesta Spišská Nová Ves, Pamätný list predsedu Matice slovenskej, Poctu generálneho riaditeľa NOC. Tieto ocenenia sú dostatočnými vizitkami úspešnej spolupráce súboru s riaditeľom. Jeho osobnosť svojou aktívnou činnosťou dbala o zachovanie a zvyšovanie kultúrnej úrovne života obyvateľov Spišskej Novej Vsi i sprostredkovanými kultúrnymi programami cez umelecké agentúry i vlastné mestské umelecké telesá, ktorých program citlivo vyberal tak, aby nedegradoval, ale zvyšoval kultúru spišskonovoveského obcenstva.

Medzi tieto významné kultúrne aktivity usporiadané každoročne / od roku 1996 / patril a i naďalej patrí najmä medzinárodný hudobný festival MUSICA NOBILIS, ktorého vznik inicioval spolu s prof. Mariánom Lapšanským, vtedy generálnym riaditeľom Slovenskej Filharmónie. Tento festival má nielen miestny regionálny charakter, ale aj medzinárodný! Je európskou raritou, pretože sa uskutočňuje vo viacerých mestách Spiša v ich stredovekých objektoch /Spišská Nová Ves, Markušovce, Gelnica, Spišské Vlachy, Levoča, Poprad, Kežmarok/, pričom centrom festivalu je Spišská Nová Ves. Navrhovaný laureát bol ústrednou postavou pri príprave a realizácii tohto festivalu.

Ďalšou významnou aktivitou, na uvedenie ktorej má Ing. Emil Labaj podstatný podiel, bolo aj zaradenie nášho mesta do programu MEDZINÁRODNÉHO ORGANOVÉHO FESTIVALU IVANA SOKOLA, tiež sa aktívne angažoval do usporiadania a založenia festivalu rockovej hudby SPIŠ ROCK FEST a každoročne sa podieľal na organizačnej príprave a realizácii programovej skladby kultúrnych akcií v rámci nášho mesta, ako sú DNI MESTA, SPIŠSKÝ TRH, MESTO PLNÉ DETÍ, KULTÚRNE LETO, BAŽANT KINEMATOGRAF a pod. Aj skrášľovanie¹ vybratých objektov nášho mesta výtvarným umením GRAFFITI SPIŠ od roku 2008 je zásluhou navrhovaného kandidáta.

Nie zanedbateľná je **jeho textárska činnosť**, ktorá má svoj začiatok v čase jeho pôsobenia v levočskej hudobnej skupine EMOTION /spev, bass, texty/, ktorá zvíťazila v roku 1972 na I. Spišskej beatovej prehliadke. Svoju schopnosť tvoriť texty zúročil tvorbou niekoľko desiatkami textov, ktoré prevzali do svojho repertoáru napr. spišskonovoveská country rocková skupina THE COLT ako aj prebásnenie svetových evergreenov /F.Sinatra, T. Jones, E.Humperding /pre speváka Petra Stašáka ako aj piesní pre inscenácie divadelného súboru HVIEZDOSLAV /J.B. Molière - Lakomec/.

Najvýznamnejším pracovným záujmom navrhovaného laureáta Ing. Emila Labaja je **jeho výtvarné umenie. Jeho grafické a ilustrátorské práce získali významné ocenenia v rámci Slovenska**, napr. viackrát príležitostná poštová pečiarka Slovenska roku, najkrajší kalendár Slovenska pre mesto Spišská Nová Ves v rokoch 2010, 2012, 2018.

Ako neprofesionálny výtvarník sa pravidelne zúčastňuje na okresných, krajských a celoslovenských výstavách, ale i mimo Slovenska. Ako autor - výtvarník realizoval autorské výstavy v Galérii umelcov Spiša a v Základnej umeleckej škole v Levoči /2002/, autorsky vystavoval v partnerskom meste Spišskej Novej Vsi v Joinville /Brazília/ v roku 2003, v Štátnej filharmónii v Košiciach /2010/, Kaštieľ Smižany a Malá scéna Bratislava /2011/, kaviareň eLara Spišská Nová Ves / 2012/, New York ,USA, Manhattan, Bohemia National Halle /2013/, Bratislava, Apollo Business Center /2014/, Peking, Čína, Sunshineinternational museum /2016/, Bratislava a Minigaléria, NKÚ /2017/, Praha, Slovenský dom /2019/, Tatranská galéria, Poprad /2022/, kaviareň FINESTRA Spišská Nová Ves /2022/.

Významná je aj jeho ilustrátorská práca ku knihám, napr. Spišské divadlo, autor A.Kret /2006/, Ballabi1e spod Medzvedzej h1avy, autor A.Kret /2015/, Gymnázium Spišská Nová Ves dávne, nedávne a súčasné, autorka R.Kormošová a kol. /2016/, Zvony v srdci, autor J.Štiavnický /2018/, Levočske klapancije zos filagorije, autor A. P. Péchy /2017, 2018, 2020/. Vo svojej výtvarnej tvorbe sa naďalej venuje maľbe, grafike, perokresbe, plagátovej tvorbe, ilustrovaniu návrhov pozvánok, bulletinov k divadelným hrám, pamätniciam k rôznym výročiam.

I tvrdý kameň stváraňuje: komorné sochárske diela v centre Spišskej Novej Vsi - pamätník bombardovania mesta v roku 1938 /odhalený v roku 2014/, pamätník elektrifikácie Spišskej Novej Vsi /odhalený v roku 2018/, Ruža pre P. O. Hviezdoslava /odhalená v roku 2021 v záhrade Domu MS Spišská Nová Ves/.

Kultúra, jej udržiavanie a šírenie nebola teda iba pracovnou náplňou Ing. Emila Labaja počas jeho zamestnania, ale je jeho celoživotnou záľubou, ktorou sa dosahovanými výsledkami posunul do oblasti profesionality.

Už ako študent strednej všeobecne vzdelávacej školy v Levoči pôsobil v kabaretnom divadle REFLEKTOR /1968 – 1971/, kedy tento súbor získal na celoslovenskom festivale 2.miesto hneď za známym Radošínskym divadlom. V ochotníckom divadelnom súbore v Levoči pôsobil v malých kabaretných pásmach i v celovečerných divadelných hrách. I v nedávnom období nepotreboval veľké prehováranie, aby urobil záskok v divadelnom súbore HVIEZDOSLAV. Ako absolvent ZUŠ /základná umelecká škola/ v odbore klarinet, pôsobil ako člen dychovej hudby v Levoči v rokoch 1967 - 1976.

Uvedené kultúrne aktivity Ing. Emila Labaja sú mimoriadnym prínosom nielen pre obyvateľov Spišskej Novej Vsi, ale majú oveľa širší záber! Tieto dôvody viedli k spracovaniu tohto návrhu, údaje a fakty tu uvádzané nie sú výplodom fantázie navrhovateľov z radov divadelného súboru HVIEZDOSLAV, ale vychádzajú z pravdivých a ľahko overiteľných podkladov a prameňov!

Návrh na ocenenie predkladá:

predseda Divadelného súboru HVIEZDOSLAV, p. Albín Medúz, člen DS Ing. Peter König,
riaditeľka Galérie umelcov Spiša, Mgr. Lucia Benická

RNDr. Ladislav RUTTKAY

Rodák zo Spišskej Novej Vsi, stredoškolský pedagóg, viac ako tridsať rokov pôsobí vo funkcii riaditeľa školy. Za mimoriadne úspechy, dlhoročnú aktivitu a tvorivú výchovno-vzdelávaciu a riadiacu prácu v oblasti technického vzdelávania získal v roku 2015 ďakovný list priamo z rúk ministra školstva Juraja Draxlera. Škola, kde sa pôvodne študovali len strojárské odbory, sa pod jeho vedením stala špičkovou odbornou školou na Slovensku s experimentálnym zavádzaním nových študijných odborov, modernou školou s európskou pridanou hodnotou v podobe medzinárodných projektov, stala sa členom Digitálnej koalície so záväzkom zlepšenia digitálnych zručností na Slovensku. Aktívne pôsobí v komunálnej politike. V roku 2002 sa stal predsedom komisie pre školstvo a vzdelávanie pri MsZ, organizoval populárne učiteľské plesy v meste. Používa názory spoluobčanov pri zodpovedných rozhodnutiach v prospech zveľaďovania nášho mesta. Je človekom s obrovskou charizmou, veľkým lokálpatriotom.

Narodil sa 12. apríla 1960. Základné vzdelanie absolvoval v Spišskej Novej Vsi. V roku 1979 úspešne zmaturoval na Gymnáziu kpt. Jána Nálepku, dnes Gymnázium Školská. Blízky vzťah k prírodovedným predmetom ho priviedol k štúdiu na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach, kde v roku 1984 promoval v odbore: matematika - fyzika. V manželstve s Annou, spolužiačkou z vysokoškolských štúdií, vychovali dve talentované deti: dcéru Zuzanu a syna Ladislava.

1. októbra 1985 začal svoju pedagogickú činnosť na Strednej priemyselnej škole strojníckej v Spišskej Novej Vsi ako učiteľ prírodovedných predmetov. Dva roky pôsobil ako zástupca riaditeľa školy (1989 - 1991). V roku 1991 sa stal riaditeľom školy, ktorá počas jeho pôsobenia menila názov i profilovanie.

1. januára 2012 sa stala prvou Technickou akadémiou na Slovensku. Po legislatívnych zmenách, týkajúcich sa odborného školstva musela 1. Septembra 2020 zmeniť názov na Stredná priemyselná škola technická v Spišskej Novej Vsi.

Svoje odborné vedomosti a manažérske schopnosti vo vedení školy využil na skvalitnenie výučby.

Keďže požiadavky na technické vybavenie, odborné učebne a laboratória rástli, zo svojej pozície pokračoval v započatých rekonštrukčných prácach svojich predchodcov (spojovacím tunelom prepojil štyri školské budovy), významnou mierou sa zaslúžil o modernizáciu školy. V čase, keď sa mnohé školy z dôvodu nedostatočného počtu žiakov začali zlučovať alebo dokonca zatvárať svoje brány, s kolektívom pedagógov dokázal seriózne ponúknuť a naplniť odborné vzdelávanie novými kvalitnejšími študijnými odbormi. Spoločenský vývoj a situácia v strojárstve ho veľmi skoro primäli k prechodu na výpočtovú techniku, ktorá sa stala nielen vyučovacím predmetom, ale aj nástrojom pre získavanie a rozvoj vedomostí. **Medzi prvými na Slovensku sa v škole experimentálne zavádza nový študijný odbor** technické a informatické služby, doprava so zameraním na prevádzku a údržbu cestných vozidiel (1992), technický manažment (1994), mechatronika (1995), neskôr technické lýceum (2001, špecializuje sa na programovanie), logistika - počítačová podpora a riadenie (2009, obsahovo vhodná aj pre štúdium dievčat), elektrotechnika - počítačové systémy a siete (2010), informačné a sieťové technológie (2016). Škola tým zareagovala na rastúcu potrebu odborníkov v oblasti automatizácie, informačných a digitálnych technológií. Odbor strojárstvo sa špecializoval na stavbu automobilov a programovanie CNC strojov.

V roku 2003 sa v objekte bývalých školských dielní vytvorili miestnosti pre tzv. **Operačné rozvojové stredisko pre zaškolenie zamestnancov spoločnosti NIDEC EMBRACO Slovakia**, ktorá významnou mierou ovplyvnila zamestnanosť v našom regióne a dodnes je významným partnerom školy. Kvalita a rozsah priestorového a technologického vybavenia umožnili, že škola v roku 2009 ako prvá na Slovensku otvorila **Centrum odborného vzdelávania a prípravy pre strojárstvo a elektrotechniku (COVaP)**. K jeho otvoreniu prispeli aj spoločnosti KIA SLOVAKIA, PEUGEOT, GETRAG FORD a VIESSMANN. Slúži nielen žiakom školy, ale aj žiakom iných škôl v našom meste a regióne a výrobným spoločnostiam na vzdelávanie. V roku 2005 FEI TU v Košiciach v priestoroch školy otvorilo vysokoškolské štúdium odboru priemyselné inžinierstvo dištančného typu. Škola vďaka projektom EÚ (v Integrovanom regionálnom operačnom programe - IROP), zo štátneho rozpočtu a od zriaďovateľa získala prostriedky na výraznú modernizáciu. Podporilo ju aj naše partnerské mesto Youngstown v USA darovaním 3D tlačiarňí. V zriadenej **CISCO akademii** začala sprostredkúvať žiakom znalosti v oblasti počítačových sietí. V júni 2018 prví piati študenti úspešne zvládli záverečné skúšky a získali jej medzinárodne uznávaný certifikát. Riaditeľ Ruttkay podporuje inovatívne riešenia s cieľom skvalitniť technické vzdelávanie, početnými kontaktami s firmami a školami v zahraničí zabezpečuje prehĺbenie odborných i jazykových zručností absolventov.

Každoročne ho vidíme v odbornej hodnotiacej porote školských kôl SOČ, pričom škola je dlhoročným organizátorom regionálnych i krajských kôl tejto súťaže, **podporuje mimoškolské aktivity so zameraním na účasť v odborných súťažiach a olympiádach, "vedecko-technickú tvorivosť a reprezentáciu žiakov v celoslovenských i medzinárodných projektoch** LEONARDO da VINCI, COMENIUS, ERASMUS a i. Právom sa pýši žiakmi, ktorí dominujú v rôznych súťažiach a ich úspechy oceňuje aj naše mesto. Popredné umiestnenia v súťažiach získalo na Slovensku v šk. r. 2018/2019 sedem žiakov. Absolventi SPŠT sa úspešne uplatňujú v praxi, pokračujú v štúdiu na vysokých školách, šíria dobré meno školy, mesta, regiónu Spiša a Slovenska v zahraničí. Jedným z absolventov školy je Peter Fulla, víťaz súťaže ZENIT, ktorý získal v stredoeurópskej olympiáde v informatike v Drážďanoch striebornú (2008) a na svetovej olympiáde v Káhire bronzovú medailu (2009), absolvent informatiky na UK v Bratislave a doktorátu z informatiky na Oxfordskej univerzite v súčasnosti pôsobí ako vysokoškolský učiteľ teoretickej informatiky a matematiky na Tokijskej univerzite v Japonsku. Žiak Vendelín Holubčík sa umiestnil na 3. mieste v svetovej súťaži vedecko-technickej tvorivosti v Nanjingu v Číne (2013), za čo ho MŠ SR ocenilo Pamätným listom sv. Gorazda.

L. Ruttkay svoj kladný vzťah k histórii nášho mesta a jeho historickému dedičstvu dlhodobo citlivo podporuje zachovaním pôvodného historického rázu secesnej školskej budovy pri úprave foyer (vstupnej haly) aj auly školy, podporou výskumu historických udalostí z minulosti školy. Jeho pozitívny postoj

k životnému prostrediu, ekologické myslenie, citlivosť k ekologickým a enviromentálnym trendom prejavil podporou medzinárodných projektov školy zameraných na využitie solárnej energie, vybudovaním jedného z najmodernejších športových areálov na Slovensku (2019) bez toho, aby bol vyrúbaný čo i len jeden strom v školskej záhrade. Podobné hodnoty prezentuje pri realizácii súčasného projektu vodonádržných systémov a vytváraní oddychovej zóny vo vnútri átria školy.

V hodnotení INEKO patrí SPŠT popredné miesto medzi odbornými školami v Košickom samosprávnom kraji i na Slovensku. Stojí na čele učiteľského tímu výnimočných ľudí, ktorým sa vytrvalou angažovanosťou nad rámec pedagogických povinností podarilo dosiahnuť znamenité výsledky.

Ako predseda poslaneckého klubu aktívne prispieva k riešeniu otázok spoločenského a hospodárskeho života mesta. V roku 2010 kandidoval na post primátora mesta. V roku 2022 mu voliči prejavili dôveru v posledných voľbách zvolením za poslanca MsZ i VÚC.

K jeho najväčším záľubám patrí včelárstvo, ktoré zdedil po otcovi, zo športov sa rád venuje plávaniu. Radosť mu robí jeho päť vnúčat.

Návrh na ocenenie predkladá:

OZ PRO MEMORY, PhDr. Ružena Kormošová, PhD.

SPŠT Spišská Nová Ves, Mgr. Monika Hodnická

Ing. Jozef Gonda, viceprimátor mesta Spišská Nová Ves

Ing. VÍT SVOBODA

Zanietený ochranca pamiatok, dlhoročný pracovník v oblasti ochrany pamiatok v meste Spišská Nová Ves a na Spiši. Počas 45-ročného profesionálneho pôsobenia pána Ing. Víta Svobodu v oblasti obnovy pamiatkového fondu na Spiši podieľal sa na projektovej príprave a realizácii množstva rekonštrukcií a obnov pamiatkových objektov. Pod jeho vedením sa vychovalo množstvo mladých stavebných inžinierov, ktorí pôsobia v tejto oblasti v Spišskej Novej Vsi a na celom Slovensku.

Narodil sa v Prahe v Podolí, dňa 8.12.1945 do rodiny elektroinžiniera Ing. Huberta Svobodu a Márie Nemcovej. Rodičia sa prisťahovali do Prahy z Brna v roku 1935. Mladý Vítko detstvo strávil v Prahe 6, v lokalite Petřín, v okrajovej časti Prahy. Po základnej škole absolvoval gymnázium, kde sa už vtedy rozhodol, že nepôjde v otcových šľapajach, ale bude projektantom a vyštuduje vysokú školu stavebnú. VŠ štúdium ukončil v roku 1968 štátnymi záverečnými skúškami. Už v priebehu štúdia sa mu páčila práca na rekonštrukciách a opravách pamiatkových objektov. Túto prácu považoval za vysoko zaujímavú až zábavnú, bola spojená s cestovaním a spoznávaním krásnych stavieb a lokalít. Najviac sa mu páčila skutočnosť, že v tejto činnosti mohol bezprostredne konfrontovať svoje nápady a návrhy s reálnou praxou.

Jeho prvým zamestnávateľom bol Štátny ústav pre rekonštrukciu pamiatkových miest a objektov (SURPMO) Praha, v ktorom pri plnení pracovných povinností precestoval takmer celé Československo. Pracovné povinnosti ho zaviedli i na Východné Slovensko do Bardejova, Košíc, Spišskej Novej Vsi a Levoče. Tu sa zoznamuje s vtedajším riaditeľom Okresnej správy pamiatok v Spišskej Novej Vsi, pánom Liborom Fictumom, ktorý mu ponúkol prácu. A tak sa stalo, že sa mladý Vít spolu s manželkou a deťmi presťahoval z Prahy na Spiš do Spišskej Novej Vsi. Pracoval na oddelení predprojektovej a projektovej prípravy stavieb a popri tom sa stále venoval realizácii projektov určených na rekonštrukciu pamiatkových objektov. V tomto období sa spolupodieľal na projektovej dokumentácii stavieb: Dom Galérie umelcov Spiša, Múzea Majstra Pavla z Levoče, statickom zabezpečení Dominikánskeho kostola v Košiciach, na Dome Solnej colnice v Bardejove a podobne.

Po piatich plodných rokoch sa Ing. Svoboda vrátil do SURPMO Praha a postupom času vybudoval detašované pracovisko tohto významného ústavu aj v Levoči. Tam postupne dostalo pracovnú príležitosť až 11 začínajúcich stavebných inžinierov - projektantov. Ťažisko ich vtedajšej činnosti bola práca na

obnove a rekonštrukcii pamiatok v mestskej pamiatkovej rezervácii v Levoči, na Spiši a okolí. Medzi ich hlavné aktivity patrila aj realizácia projektov na obnovu kostola sv. Jakuba v Levoči, kostola sv. Alžbety v Košiciach, na kláštore v Jasove, na viacerých objektoch na námestí v Spišskej Novej Vsi.

Rok 1986 znamenal pre Levočské stredisko SURPMO jeho delimitáciu do novovytvoreného Projektového ústavu kultúry (PUK) v Bratislave. Administratívna zmena priniesla i nové aktivity v oblasti pamiatok. Krásne spomienky má kolektív vedený skúseným Ing. Svobodom na projektovanie rekonštrukčných prác na Štátnom divadle v Košiciach, na rekonštrukcii levočských hradieb, na kostole sv. Magdalény v Danišovciach, na kostole sv. Ducha v Žehre a iných. Po roku 1990 aj po privatizácii PUK, kedy Ing. Svoboda začína podnikať ako SZČO, ostáva verný Spišu a jeho pamiatkam. No nedostatok práce pre odborného projektanta ho núti opäť projektovať v jeho rodnej Prahe, ale i pre rôzne mestá v Česku a na Morave. Takto vznikli projektové práce v Brandýse nad Labem, Novom meste nad Metují, v Českých Budejoviciach a inde. Neskôr po zlepšení pomerov pri ochrane pamiatkového fondu na Slovensku sa rozbehli práce na pamiatkových objektoch i na Slovensku, v Bratislave, Trnave, Liptovskom Mikuláši ap.

Aj po takmer 45 rokoch pôsobenia pána Ing. Víta Svobodu na Spiši je stále aktívnym projektantom, ktorý zasvätil celý svoj život plodnej práci na poli ochrany pamiatkového fondu Slovenskej republiky. Vie sa so svojimi skúsenosťami podeliť aj so svojimi mladšími kolegami. Je nestor v oblasti statiky stavebných konštrukcií najmä u náročných pamiatkových objektov, kde len človek s množstvom skúseností a citom pre materiál dokáže zachrániť hodnoty vytvorené generáciami našich predchodcov. Mnohé rekonštrukčné práce dodnes nesú jeho rukopis ako skúseného projektanta, statika a znalca histórie objektov v našom meste.

Projektant v Štátnom ústave pre rekonštrukciu pamiatkových miest a objektov Praha
Okresná správa pamiatok v Spišskej Novej Vsi
Vedúci projektant SURPMO Praha, stredisko Levoča
Vedúci projektant Projektový ústav kultúry, stredisko Levoča
Odborne spôsobilá osoba - projektovanie - pozemné stavby
Odborne spôsobilá osoba - projektovanie - statika stavebných konštrukcií
Podieľal sa na obnove množstva stavebných pamiatkových objektov, okrem iných iná:
Dom Galérie umelcov Spiša Spišská Nová Ves
Múzeum Majstra Pavla z Levoče
Statické zabezpečenie Dominikánskeho kostola v Košiciach
Dom Soľnej colnice v Bardejove
Kostol sv. Jakuba v Levoči
Kostol sv. Alžbety v Košiciach
Kláštor v Jasove
Viaceré pamiatkové objekty na Radničnom námestí v Spišskej Novej Vsi
Rekonštrukcia Štátneho divadla v Košiciach
Rekonštrukcia mestských hradieb v Levoči
Rekonštrukcia kostola sv. Magdalény v Danišovciach
Kostol sv. Ducha v Žehre a iné.

Návrh na udelenie Ceny mesta predkladajú

za jeho celoživotnú prácu v oblasti obnovy pamiatkového fondu v meste Spišská Nová Ves a v regióne Spiš

Ing. Jozef Gonda, Mgr. Monika Tkáčová, Mgr. Marek Baláž, JUDr. Ing. Igor Geletka,
RNDr. Ladislav Ruttkay, Ing. Ladislav Labis, PhD., Ing. Slavomír Kollár